

Štěpánka Pecková, „*A poněvadž předešlý vejměnkář ještě živ jest...*“ *problematika výměnku na třeboňském panství v 18. století. Diplomová práce, České Budějovice 2013, 134 s.*

Posudek vedoucího diplomové práce

Štěpánka Pecková si pro svou diplomovou práci vybrala knihy výměnkářských smluv třeboňského panství. Jedná se o velmi zajímavý pramen, který umožňuje bádát nejen problematiku výměnku, ale zachycuje celou řadu aspektů dějin venkovské rodiny v období raného novověku. Narativní charakter a dobrá dochovanost těchto smluv v rámci archivu třeboňského velkostatku umožňují jak kvalitativní, tak kvantitativní vyhodnocení. Uvedené skutečnosti si diplomantka velmi dobře uvědomila a přizpůsobila jim svůj pracovní postup i metodiku výzkumu.

Štěpánka Pecková pracovala se dvěma sondami pokrývajícími období 1725-1735 a 1775-1785. Vy excerpované údaje zanášela do databází, které jí umožnily vyhodnocení získaných dat. Poznatky vycházející z počítačového zpracování databanky se pak staly východiskem vlastní analýzy charakteristiky výměnku 18. století.

Diplomantka se mohla opřít o velmi obsáhlou literaturu, která již k problematice výměnku vznikla. Úvodní kapitoly předložené diplomové práce přesvědčivě dokládají, že Štěpánka Pecková skutečně prostudovala veškerou dostupnou literaturu k danému tématu, a to jak české, tak i zahraniční (především německé) provenience. Autorka zhodnotila dosavadní výzkumy, obšírně se též věnovala historii výměnku a právním ustanovením, která se ho týkala. Velkou pozornost též věnovala dějinám a topografii zkoumaného panství.

Výsledky svých vlastních výzkumů Štěpánka Pecková shrnula v posledních dvou kapitolách diplomové práce. Nejprve analyzovala okolnosti stanovení výměnku, věnovala vztahu odstupujícího a nového hospodáře, velikosti postupovaných usedlostí, neopomněla ani osobní a rodinné strategie, které výměnkářské smlouvy odrážejí. V další fázi svého výzkumu se věnovala obsahu výměnku, který zkoumala z hlediska životních podmínek a každodennosti výměnkářů.

Kapitole o ustanoveních, které si odstupující hospodáři v textu smluv vymíňovali, nelze vytknout závažnější nedostatky a je možné ji označit z hlediska zkoumané problematiky za přínosnou. Naproti tomu v části věnované okolnostem zřízení výměnku je patrná určitá badatelská a interpretační nejistota. Uváděné tabulky nejsou takřka komentovány, chybí hlubší analýza pokládaných otázek i interpretace zjištěných faktů. I přes množství nastudované literatury se v některých částech DP Štěpánky Peckové objevují nepřesnosti

ohledně dobové terminologie vážící se k dějinám výměnku (například výměnek pro sourozence x právo na zajištění z usedlosti do doby, než bude vyplacen dědický podíl). Uváděné dílčí výsledky pak působí poněkud nevěrohodně. Celkové hodnocení charakteru výměnku na třeboňském panství v průběhu 18. století však odpovídá dosud zjištěným poznatkům dalších badatelů.

Po formální stránce je předložená DP včetně vědeckého aparátu v pořádku, ocenění si zaslouží úprava celková úprava i zpracování tabulek. V normě je též jazyková úroveň práce, poněkud úsměvně však působí chyba v úvodním poděkování přímo ve větě věnované Mgr. Fridrichové - Kunešové, jež provedla jazykovou redakci textu.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem doporučuji práci k obhajobě a hodnotím ji stupněm **velmi dobře**.

V Třeboni 7. května 2013

doc. PhDr. Josef Grulich, Ph.D.